

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Tractatus Primus. De Præceptis Fidei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

LIBER II.

De præceptis virtutum
Theologicarum.

Tractatus Primus:

De Præceptis Fidei.

CAPUT I.

Quæ Mysteriorum Fidei necessariò credenda sint?

EX iis, quæ fideles explicitè credere tenentur, quædam necessariò credenda sunt, necessitate mediij, seu finis; sine quibus etiam inculpabiliter ignoratis, finis ultimus obtineri nequit: alia, necessitate præcepti, sine quibus inculpabiliter omissis, finis potest obtineri. *San. 2, mor. c. 2. Azor, Valent.*

Respondeo I. Necessitate mediij necessaria sunt hæc duo: 1. Explicitè credere, Deum esse, & remuneratorem bonorum esse. Juxta illud Apostoli ad *Hebr. 11. Credere oportet. Trident. Sess. 6. c. 8.* 2. Post sufficientem Evangelij promulgationem, credere explicitè, ut vult *Mol.* aut saltem implicitè, ut probabiliter quidam docent cum *Côn. & Lay.* Christum, & Sanctissimam Trinitatem. *vid. Esco, ex. 2. c. 6. n. 20. ubi ex Vasq. l. 2.*

LIB.

d. 126. c. 3. docet culpabilem ignorantiam horum
mysteriorum, sive negligentiam ea discendi, esse
grave peccatum, distinctum ab eo, cujus est causa
v. *Dian. p. 3. r. 5. R. 47. & 48.*

Porro implicitè credere dicitur, qui credit aliquid
quid explicitè, in quo alterum implicitè est; v. g.
si credas, quod credit Ecclesia. v. *Schol. & Laym.*
l. 2. tr. 1. c. 8.

Resp. II. Necessitate præcepti, qui vis fidelis
sub mortali explicitè credere, & scire, crasso salu-
tem modo, & quoad substantiam, tenetur hæc
1. Symbolum. 2. Orationem Dominicam. 3. Præ-
cepta Decalogi, & Ecclesiæ. 4. Sacramenta maxi-
mè necessaria; ut Baptismum, Eucharistiam, &
Pœnitentiam: reliqua autem tunc, quando vult
suscipere. *Surr. Sanch. Fil. n. 39.* Quæ omnia in-
telligi, nisi impotentia, aut invincibilis ignoran-
tia excuset. *Vnde resolvuntur.*

I. Non omnes tenentur sub mortali hæc præ-
dicta scire memoriter, aut eo ordine, aut iis ver-
bis, quibus proponuntur, sed quoad orationem
Dominicam, scire, omnia bona petenda esse
DEO, quæ est ejus summa: quoad Symbolum
verò, præcepta, & Sacramenta, sufficit, si quis ro-
gatus de singulis, rectè respondeat. *Bon. Lay. l. 1.*
c. 9. Sanch. l. 2. c. 3.

II. Quamvis sit præceptum Ecclesiæ discendi
memoriter Symbolum, & orationem Dominicam,
& salutationem Angelicam; velitque *Barbos p. 3.*
c. 27. non esse absolvendum, qui ob negligentiam,
vel verecundiam ea addiscere non curat; consue-
tudo tamen, ut notat *Nau. & Lopez,* exposuit,
obli

obligationem non esse ultra veniale; uti nec est ultra veniale, nescire facere crucem, ut docet *San.* contra *Sylv.* qui docet esse mortale.

III. Mortaliter nihilominus necessarium est, ut rudiores memoria teneant Symbolum sua lingua: quia alioqui non possunt habere sufficientem cognitionem articulorum.

IV. Falsa est opinio quorundam Canonistarum, rusticis esse satis, articulos fidei, aliaque dicta credere implicite, credendo quicquid credit Ecclesia.

V. Excusantur ii, quibus aut defuit doctor, aut nunquam venit in mentem obligatio similia discendi, aut qui nimis sunt rudes, ita ut non possint ea comprehendere, aut retinere: quod sæpè contingere, docet *Az.* & *Bec.* contra alios.

VI. Si Confessarius probabiliter judicet pœnitentem ignorare ex doctrina Christiana, ea quæ scire tenetur (quod de literatis, vel benè educatis, vel frequenter consentibus præsumendum non esse, monet *San. 2 mor. c. 3.*) debet eum interrogare de negligentia in iis addiscendis: cum per eam plurimi graviter peccent. *Ledes Azor, t. 1. l. 8. c. 8. Trull. l. 1. c. 1. d. 4.*

VII. Possunt absolvi (contra quosdam) qui ignorant ea, quæ sub mortali scienda esse dixi. Ratio, quia licet peccarint omittendo discere, possunt tamen de hoc dolere, cum proposito discendi. *Sanch.* Quod si tamen ignorarent ea, quæ necessitate medii scienda sunt, deberent instrui ante absolutionem. *Bon. d. 3. q. 2. p. 2. Sanch. l. 2. c. 3. n. 21.*

VIII. Parochus suas oves (sicut parens liberos) tenetur sub mortali, per se vel alium docere ea saltem, quæ sub mortali scire tenentur. *Sanch. 2. mor. cap. 3. Fill. Palant. Trull. l. 2. c. 1. Kön. &c.*

CAPUT II.

Quando obliget præceptum Fidei?

R Esp. I. Præceptum fidei internum obligat
 1. Pueros inter fideles educatos, quando rationis usum perfectè consecuti mysteria fidei audiunt, apprehenduntque quòd illa credere, sit res necessaria ad salutem; peccantque mortaliter committendo. *Sanch. Bon. t. 2. d. 3. p. 3.* addens plurimos eorum excusari inadvertentiâ, aut invincibili ignorantia. 2. Adultos infideles, quando ratio incipit dictare, res fidei sufficienter propositas esse, & contrariam sectam esse falsam. *Sanch. l. 2. mor. c. 1. Cón. d. 24. de fide Fill. n. 25.* 3. Quando urget tentatio contra Fidem, quæ aliter vinci nequit. Quod tamen non convenire scrupulosis, rectè monet *Sanch.* quia hi avertendo mentem ad alia objecta, facilius superant. Et in his duobus casibus præceptum obligat per se, in sequentibus per accidens. 4. Quando tentatio urgens contra alias virtutes, aliter superari nequit. 5. Quando facienda est professio fidei exterior, vel ex præcepto eliciendus est actus alterius virtutis, v.g. Spei, Charitatis, Pœnitentiæ, quæ fidem supponat. *Bon. q. 2. p. 2.* His addit *Hurt.* contra *San.* 6. In hora mortis; & 7. Semel quotannis. *v. Dian. p. 5. t. 13. R. 19.* Ex iis resolvuntur hi Casus.

I. Hæreticus quamdiu suam sectam judicat esse

esse credibiliorem, vel æquè credibilem, non tenetur credere; quia fides nondum est sufficienter proposita, ageretque imprudenter. *Sanch. 2. mor. c. 1. Lay. l. 2. t. 1. c. 10. & 12.*

II. Quando iis, qui in hæresi nutriti sunt, persuasum est à puero, nos abjicere & persequi Verbum DEI, esse idololatrias, pestilentes deceptores, ideoque tanquam pestes fugiendos; non possunt stante hac persuasione, salvâ conscientia nos audire, & laborant ignorantia invincibili, cum non dubitent se esse in bona via, *Lay. c. 10. Sanch. l. 2. c. 1.*

III. Si talibus oriatur dubium de sua secta, tenentur ulterius inquirere, & à Deo petere lumen, (quod si negligant, peccant contra fidem, cum non adhibeant media ad implendum præceptum Fidei.) Quòd si deinde nostra fides eis sufficienter proponatur, tenentur amplecti. *Ibid. v. Ferdin. de Castro Pal. t. 4. d. 1. p. 12. & d. 2. p. 2.*

Resp. II. Præceptum exterius fidem confitendi, jure naturali obligat, duplici casu; scilicet, cum vel honor DEO debitus, vel utilitas proximo impendenda, privativè vel contrariè subtraheretur. Dixi, *privativè*: ut si idè cessaret magnus honor in DEUM, vel utilitas in proximum redundans. Dixi *contrariè*: ut si aliqui DEUS afficeretur injuriâ, vel proximus gravi malo: v. g. si inde penderet aliorum conversio, aut perversio, contemptus religionis, scandalum, &c. Ratio responsionis est, quia actus virtutis tunc videtur præceptus, quando est necessarius ad finem præcepti, quod hic contingit: quia

finis præcepti est Charitas, *S. Th. 2. 2. q. 3. a. 2. SUMM. Reg. Fill. 22. c. 3. q. 1.* Unde resolvitur hic Casus.

Si hæretici conculcent imagines, aliisve injuriis fidem afficiant, tenetur eam sua confessione tueri Catholicus, siquidem inde prudenter speret profectum.

Resp III Ad professionem fidei externam, jure Ecclesiastico, tenentur sub mortali, secundum *Tridentinum*, cum juramento obediendi Ecclesiæ Romanæ, ut docet *Fill. t. 2. tr. 22. c. 3.* sequentes personæ.

I. Provisi de beneficio curato; idque contra duos menses à die possessionis coram Episcopo, aut ejus vicario generali, vel officiali. *Seff. 24. c. 22. de reform.*

II. Provisi de Canonicatu, vel dignitate, in Cathedrali Ecclesia: idque non tantum coram Episcopo, vel ejus Vicario, sed etiam in Capitulo. *Ibidem*, addita pœna (ad quam non videntur teneri ante sententiam) ut alioqui fructus non faciant suos. *v. San. l. 2. c. 6. Barbosa de potest. Episc. p. a. 61. n. 29.*

III. Primates, Archiepiscopi, Episcopi, in prima Synodo Provinciali, cui intererunt. *Trid. seff. 25.*

IV. Extendit Pius IV. hanc legem ad omnes Prælatos religionum, etiam militarium. Pius V. autem apud *Rodriq. tom. 2. quest. regul. q. 72.* ad omnes promovendos in Doctores, Magistros, Regentes, Professores, addita excommunicatione latæ sententiæ, & privatione omnium beneficiorum, in eum, qui alios promovet ad talem gradum, sine prævia professione. *v. Fill. t. 22. c. 3. q. 11.*

Barb.

Barbosa in remiss. f. 24. n. 12. Verum ubi hoc decretum non est receptum usu, non obligare monet *Sanch. c. 3. n. 4.* Unde resolvitur.

I. Non tenentur ad dictam professionem provisi de Canonicatibus, in Ecclesiis tantum collegiatis, vel de Beneficiis tantum simplicibus.

II. Etsi probabile sit, hanc professionem, posse fieri per procuratorem, ut docet *Azor, Navar. & Sanch.* probabilius tamen est, teneri personaliter, ut docet *Fill.* Ratio est tum, quia aliàs non videtur fieri satis juramento, quòd personaliter faciendum esse, docet *Glossa* apud *Fill.* tum, quia ita decidit *Rota* apud *Garz. l. 3. de benef. c. 3.*

CAPUT III.

An aliquando liceat exterius fidem veram negare, aut falsam profiteri?

Resp. Nullo casu licet, sive voce, sive alio signo fiat, dicente Christo: *qui me negaverit coram hominibus, &c.* Interim verò etsi licitum non est mentiri, seu simulare quod non est; licet tamen dissimulare quod est, sive tegere veritatem verbis, aliisve signis ambiguis, & indifferentibus, ob justam causam, & cum non est necessitas fatendi. *Est comm. S. Thom. Cón. di. 15. du. 2. n. 9. Lay. l. 2. t. 1. c. 11.* Unde resolvitur.

I. Rogatus de fide in odium religionis, sive publica autoritate, sive privata, nullo modo potest utendo restrictione mentali aut verbis ambiguis, ita respondere, ut præsentibus videatur fidem negasse; multò minus dicere, se esse hæreticum.

icum, vel Calvinistam, vel non Catholicum.
Azor, Fill. c. 3. n. 67.

II. Qui rogatus, seu privata, seu publica auctoritate, vel tacet, vel respondet obscure, vel ait se nolle respondere, se jure non rogari, non teneri se, nec velle aliis dicere, quid ipse credat, ac simili modo tergiversatur, non videtur negare fidem, sed nolle prodere. Unde si sic potest molesta inquisitione liberari, licet, ut habet *Côn. l. c.* Generatim enim verum non est, quod interrogatus auctoritate publica, teneatur positivè fidem profiteri, nisi quando id necessarium est, ne presentibus videatur fidem negasse. *Côn. d. 15. dub. 2. Nav. Azor, Sanch. Bec. c. 9. q. 4.*

III. Non negat fidem, sed prodit, qui fugit: quod etsi liceat, non tamen Pastori, tunc, cum ejus operâ oves indigent: uti contra, si eis consultius est, ut ad tempus se subducatur, & in bonum eorum reserret, tenetur fugere. *Regin. l. 17. n. 26. Bec. c. 9. Fill. n. 75. &c.*

IV. Si quo casu tacere esset negare, tunc id non liceret: v. g. si aliis rogatis, an fidem negare velent, iisque respondentibus, quod non, tu taceres. *Ibid. v. Bon. l. c. Lay. l. 2. r. 1. c. 11. Tol. l. 4.*

V. Si Princeps generali lege jubeat, ut fideles se prodant, gestaro signo, vel silentio se, vel aliter, non tenentur, cum nemo teneatur verum dicere, nisi specialiter rogatus. Excipe, nisi ea sint circumstantiæ, ut hoc ipso; quod se non prodant, videantur fidem negasse: ut v. g. si quidam antea noti essent, & tunc ex hoc putarentur defecisse. *Sanch. n. 19. Bec. Reg. Fill. n. 88. &c.*

v. affinem 18. Jun.

VI,

VI. Cum non rogatis de fide, non solum licet, sed sæpè melius est ad Dei honorem & utilitatem proximi, tegere fidem, quàm fateri: ut si latens inter hæreticos plus boni facis: vel si ex confessione plus mali sequeretur, v. g. turbatio, necesse, exacerbatio Tyranni, periculum defectionis si torquereris. Unde temerarium plerumque est offerre se ultro. *S. Thom. Sanct. Lay. c. 11. n. 2.*

VII. Redimere pecunia ne de tua fide fiat inquisitio, licitum est, & sæpè magna virtus discretionis est vitam ad Dei gloriam servare, ac fidem tegere modis licitis.

VIII. Talis modus non est: ut vestibus aut signis infidelium, quæ alium usum non habent, quàm quod essent signa professiva falsæ religionis seu cultus, uti essent vestes, quarum usus est in sacrificiis: item incensio thuris, aut genu flexio coram idolo: item sumptio coenæ hæreticæ, &c. *Sanct. l. 2. c. 4. Fill. n. 8. & c. & comm.*

IX. Licitus autem modus est, quando subest causa, (ut v. g. ad evitandum grave periculum, ad obtinendam victoriam, eludendos hostes) uti vestibus & signis infidelium: quæ alium aliquem usum habent, quam profitendæ religionis; quales sunt vestes talis nationis, (non religionis) quibus uterentur, et si converterentur; ut sunt vestes, & signa nationis Turcicæ: Quod verum est, etsi sint vestes ipsorum religiosorum, dummodò non habeant peculiare signum profitendi erroris, sed sint tantum indicium viridioris cultus, ut saga Prædicantium in Germania, vel eminentioris vitæ inter suos, ut togæ Bonciorum in Japonia.

Idem dicendum est de signis, quibus Judæi utuntur, v. g. flavo annulo in pallio, Francofurti, &c. quia hæc sunt signa merè politica, & distinctiva unius generis hominum ab alio, & non propriè professiva fidei. Quæ sententia probabilis est, v. *Sanch. 2. mor. c. 4. Bec. 2. 2. c. 9. q. 5. d. 6. Lay. l. 2. t. 1. c. 11. Cõn. contra Cai. Nav. Tolet.*

X. Licitus item modus est, cùm Catholicus transit per loca heretica, & periculum grave ei imminet vitæ v. g. vel bonorum, (non tamen, si derisio tantum, vel vexatio, ut habet *Bec. c. 9.*) ad dissimulandum fidem, vesci carnibus die prohibito: quia præceptum Ecclesiæ non obligat sub tali periculo. Neque hoc est fidem negare, cùm vescus carni non sit institutus ad professionem religionis; & Catholici etiam mali, & gulosi id faciunt. Si tamen ex circumstantiis fieret signum professivum fidei, ut si v. g. in odium fidei convivæ statuerent, ut qui est hostis fidei Pontificiæ, comedat carnes, peccaret contra fidem, qui ederet sine protestatione: secus, si protestaretur. *Sanch. Az. Bec. & comm. l. c.*

XI. In Germania audire conciones hæreticorum, deducere funus, assistere Baptismo pro patris, non habentur signa professiva fidei, vel communionis cum hæreticorum sacris, *Fill. Az. Sanch. ll. cc.* Unde seclusis aliis v. g. scandalo, periculo, prohibitione, &c. si ex iusta causa fiant, licent. Imò patris fieri talis infantis, videtur potius optandum, seclusis aliis; quia non est aliud, quàm obligare se ad eum olim erudiendum in fide Catholica.

XII. Infidelium & hæreticorum sacris non licet ita interesse, ut eis communicare censearis, alioquin licet v. gr. ut quis spectet tanquam comœdiam, aut famulatum præstet politicum Domino suo, exemplo Naaman Syri. De quo v. *Bec. Fill. Sanch. l. c. Lay. l. 2. t. 1. c. 11.*

XIII. Si Princeps hæreticus mandet sub gravissima pœna omnibus subditis, adire conciones hæreticorum, etiamsi verbis dicat se hære aliud nihil exigere, quàm obedientiam civilem, nec velle cogere, ut à fide discedant, cum tamen re ipsa contrarium velle videatur; (nam obedientiam suorum aliter exercere potest, & hæc res ex se apta sit, Catholicos paulatim pervertere, & insuper conciliare auctoritatem hæresi, ac vilipensionem veræ fidei) non licet obedire. Atque ita bis rescriptis Anglis *Pius V.* apud *Sanch. l. 2. c. 4. n. 27. Fill. & Az. ll. cc.*

XIV. Catholici viventes inter hæreticos, si ex præcepto Magistratus contrahant matrimonium, coram ministro hæretico, peccant contra fidem; etiamsi contraxerint ante, vel contracturi sint postea, coram Sacerdote Catholico, *Côn. d. 15. d. 3. Palau t. 4. d. 1. p. 17. n. 12. 13. 14.* testaturq; contrahens ceremonia illa, se illum agnoscere veræ fidei Ministrum, quæ sint intrinsecè mala. *Mald. 2. 2. q. 2. a. 3.* quia auctoritas Ministri, & consequenter doctrinæ ejus augetur, concurriturque ad ritus hæreticos, quos Minister isto actu exercet. Licet tamen contrahunt coram Magistratu civili, vel potius testantur se contraxisse; modò prius vel posterius ritu Catholico contrahant: quia hæc

hæc actio est instituta ad finem politicum, ut conjuges habeantur, & proles non censeantur illegitimæ.

CAPUT IV.

De Infidelitate, & vitiis Fidei oppositis.

DUBIUM I.

Quid, & quotuplex sit Infidelitas?

Resp. I. Infidelitas generatim est triplex. *Prima* dicitur *Negativa*, eorum scilicet, qui nihil unquam de fide audiverunt. Quæ non tam est peccatum, quàm pœna peccati: quia si fecissent, quod in ipsis erat, DEUS fidem eis non abscondisset. *Secunda* dicitur *Contraria*, eorum scilicet, qui fidem sibi sufficienter propositam, vel contemnunt, vel ei contradicunt pertinaciter; ut hæretici. *Tertia* dicitur *Privativa*, quod privativè opponatur fidei; & est culpabilis ignorantia, vel error circa res fidei, *S. Thom. Sanchez. Vasq. Lay. c. 12.*

Resp. II. Infidelitas *Contraria*, ex triplici modo repugnandi fidei, est triplex: scilicet *Paganismus*, qui fidei nondum susceptæ; *Judaismus*, qui fidei susceptæ in typo; & *Hæresis*, quæ fidei susceptæ in veritate, repugnat. *Apostasia* à fide revocatur ad hæresin, à qua tantum differt, quod

Hæresis sit error fidei ex parte tantum contrarius; *Apostasia* verò ex toto.

S. Th. Laym. l. c.

DU-

DUBIUM II.

De Judaismo.

Quæritur hic tantum, quæ communicatio cum Iudæis interdicta Christianis?

Resp. I. His casibus; qui colliguntur ex c. *Nullus. c. Omnes. c. Iudæi.* 1. Non licet cōhabitare. 2. Nec conviviis interesse. 3. Nec uti communi balneo. 4. Nec medicos adhibere. 5. Nec medicinas ab iis datas recipere; emere tamen licebit præscriptas. 6. Nec Judæorum filios enutrire in ipsorum domibus. 7. Iis non famulari. 8. nec servitute subjici. 9. Prohibentur publicis officiis inter Christianos fungi. 10. Vetitum est eorum azymis vesci. Quibus addit *Azor*, prohibitum esse, accedere ad eorum nuptias, festa, Synagogas, cum eis ludere, saltare, &c. Ratio horum est, tum ut conservetur dignitas Christianæ religionis, tum ut caveatur familiaritas cum Iudæis, & periculum perversionis. *vid. Laym. l. 2. c. 1. c. 12. & 17. Sanch. lib. 2. c. 31. Fill. tr. 22. c. 5. n. 128.*

Resp. II. In decem dictis casibus communicare cum Judæis, ex genere suo videtur esse mortale. Ratio, quia si Clericus id faciat, incurrit periculum depositionis; Laicus verò excommunicationis: (*C. Constituit. 17. q. 2.*) quæ non nisi ob peccatum mortale imponi solet. Dixi *ex genere suo*: quia probabile est, vel ob materiæ pravitatem, vel ob necessitatem, aliãve causam rationabilem, (si tamen non sit periculum perfidiæ, nec familiaritatis cum Judæis) sæpè excusari à

mor-

mortali, aliquando etiam ab omni peccato. *Ita communiter. v. Autt. suprâ citt. & Bon. l. c. item Laym. l. 4. t. 1. c. 17.*

DUBIUM III.

Quid sit Hæresis?

Resp. Hæresis, est error intellectus liber, & pertinax contra fidem, in eo, qui fidem suscepit. *Ita comm. Suar. Bec. c. 14. q. 2.* Unde patet, ad Hæresin, uti & Apostasiam, duo requiri: 1. Judicium erroneum, quod est ejus quasi materiale. 2. Pertinaciam, quæ est quasi formale. Porro pertinaciter errare; non est hic acriter, & mordicus suum errorem tenere, aut tueri, sed est eum retinere; postquam contrarium est sufficienter propositum; sive quando scit, contrarium teneri à reliqua universali Christi in terris Ecclesia, cui suum judicium præferat; sive id fiat ex vana gloria, sive libidine contradicendi, aliâve causa. *Ita Sanchez. Vasq. Lay. l. 2. t. 2. c. 13. & alii comm.* Ratio, quia tunc putat, judicium Ecclesiæ non esse sufficiens fundamentum credendi, quæ est vera pertinacia: quam cum Cõningk facilius sic explicant alii, eam tunc esse, cum etsi objectum fidei credibiliter proponatur, ita ut prudenter de eo non possit dubitare; contrarium tamen judicet, à quo nolit avelli ullo casu, vel saltem, nisi evidenter convictus, *v. Cõn. d. 18. Vnde resolves.*

I. Non est hæreticus, qui exterius tantum fidem negat, aut adorat idolum. Ratio, quia non errat. Neq; talis incurrit in foro conscientiæ censuras latas contra hæreticos, etsi in foro externo secun-

secundum externa procedatur. *Fill. t. 22. c. 6. g. 4.*

II. Est hæreticus, qui affirmativè de aliquo articulo fidei dubitat, hoc est, judicat esse dubium. Dixi, *affirmativè*: quia negativè tantum dubius, hoc est, suspendens judicium, per se & simpliciter non est hæreticus, quia non habet judicium; ergo nec erroneum: modò tamen non ideo suspendat, quod virtualiter judicet, non liquere de certitudine objecti. *Sa. Azor, l. 8. c. 9. g. 5. contra Sanch. & Malderum.*

III. Nemo est hæreticus, quamdiu paratus est judicium suum Ecclesiæ submittere, aut nescit, contrarium tenere veram Christi Ecclesiam; esto ex ignorantia etiam culpabili, & crassa sententiam suam mordicus tueatur. *Lay. l. c. n. 2.*

IV. Nec est hæreticus, qui ita dispositus est, saltem habitualiter, ut à suo errore esset discessurus, si sciret esse contrarium fidei; dummodo pertinaciam actualem nunquam habuerit. *Ibid. & Côn. l. c.*

V. Rustici, aliiq; homines simpliciores in Germania qui hæretici habentur, & tamen pertinaces non sunt, possunt absolvi à suis Parochis. Ratio quia non sunt hæretici formales, habentq; fidem Catholicam in Baptismo acceptam, quæ non perditur, nisi errando pertinaciter. *Lay. l. c.*

VI. Cum hæresis, & quævis infidelitas mortalis sit, peccant quoq; mortaliter, qui ejus periculo se exponunt, sive conversando, sive conciones audiendo, sive libros legendo; quæ proinde, si cui periculosa sint, illicita sunt jure naturæ: si verò periculum absit, lectio librorum hæreticorum nihilominus

ominus illicita est, jure positivo Ecclesiae; uti etiam formalis disputatio laici de fide. Quod posterius tamen in Germania, locisque similibus, ubi Catholici haereticis sunt permixti, abrogavit consuetudo. *Az. Fill. Bell. San. Bon. di. 3. q. 2. p. 5.*

VII. Matrimonium contrahere cum haeretica, etsi per se sit illicitum, habeaturque in Hispania & Italia mortale; probabile tamen est, ob gravium Doctorum autoritatem, (*Sanch. de matr. tom. 2. l. 7. d. 72. n. 5. Azor t. 1. l. 8. d. 3. c. 3. Regin tr. 2. l. 31. n. 169. Basilius pontius de matr. c. 6. v. Cardin. de Lugo, de Sacramentis in genere, d. 8. f. 14. n. 220.*) in Germania licere, ex gravi causa, salvo tamen jure naturali, & semoto periculo, tum contrahentis, tum prolium: unde de iis initio constitui debet, ut Catholicè educentur. *v. Bec. l. 5. c. 19. Dian. p. 3. t. 4 R. 269.*

VIII. Eum, qui lapsus est in haeresin, non tenent in confessione explicare, qualis illa sit, eò quod omnes ejusdem speciei sint, docent *Reg. Diana tom 1. tract. de circumst. R. 46 citans alios: & Escob. Ex. 2. c. 6.*

Alii tamen contrarium tenent, quos sequitur *Card de Lugo de paen. d. 16. n. 288. & n. 291.*

TRACTATUS II.

De Praecepto Spei.

PER Spem, quæ est secunda virtus Theologica, intelligitur amor concupiscentiæ erga Deum, quo Deum & divina, præ omnibus aliis

cor-